

פרשת במדבר-שבועות
גליון 338 | ה'ו' בסיון ה'תשע"ה
(שנה תשיעית)

כניסת שבת 19:13
צאת החג 20:19

אשכולות

ביתן בארץ אל תאמרי ילמתי כרם ביבנה

כל יוצא צבא בישראל

ראש הישיבה, הרב מרדכי גרינברג שליט"א

ספר במדבר מכונה "חומש הפקודים", על כי פעמיים נמנה ונפקד העם. טעמים הרבה נאמרו על הצורך בפקוד, ואחד מן הטעמים הוא הענין הצבאי - "מבן עשרים שנה ומעלה כל יוצא צבא בישראל תפקדו אותם לצבאותם". לקראת הכניסה לארץ, יש צורך להיערך לקראת אותה מלחמת מצוה, כיבוש ארץ ישראל.

"והיו משה והנשיאים צריכין לדעת מספר חלוצי צבא המלחמה וכן מספר כל שבט ושבט ומה יפקוד עליו בערבות מואב במערכות המלחמה, כי התורה לא תסמוך על הנס שירדוף אחד אלף. וזה טעם 'כל יוצא צבא בישראל', כי המנין מפני צבא המלחמה" (רמב"ן א, מה).

כיום הדברים נראים פשוטים ומובנים מאליהם, אך יש לזכור שבימים ההם היה בכך חידוש. לראשונה בתולדות האנושות הוקם צבא של עם. לא כפי המקובל בין העמים הגדולים, צבא של שכירים, צבא של עבדים או מתנדבים. הפעם הצבא הוא של העם, וכל העם הוא צבא. העם עצמו נלחם על חייו ועל ארצו. לא בכל זמן יש צורך בכל העם, אך גם במקרה כזה שאין צורך בכל העם, מ"מ נחלצים חיילים מכל שבט, כמו במלחמת מדין, כדי שכל העם יהיה מיוצג במלחמה.

המיוחד את הצבא הישראלי הוא בזה שאינו נלחם רק על נכסיו החומריים, כבשאר העמים, אלא מלחמתו היא מלחמת ה'. מלחמה על מוגמה ותכלית הבריאה, וכדברי הרמב"ן בפרשת האזינו "והנה אם ישוב ויאבד זכרם [של ישראל] ישכחו העמים אותותיו ואת מעשיו ולא יספרו בהם עוד וכו', והנה תהיה כוונת הבריאה באדם בטלה לגמרי, שלא ישאר בהם יודע את בוראו" (לב, כו).

וכן כתב הרמב"ם בסוף הלכות מלכים: "וידע שעל יחוד ה' הוא עושה מלחמה וכו', שנאמר 'כי עשה יעשה ה' לאדוני בית נאמן, כי מלחמות ה' אדוני נלחם'" (פ"ה הט"ו).

את העובדה שהיוצא למלחמת בית-דוד כותב גט כריתות לאשתו (שבת נו ע"א) הסביר הרב קוק זצ"ל (עין איה שם) בכך שאומות העולם חיים את הפרטיות, והגם שהם מתאגדים בשעת סכנה, הרי המטרה היא החזרה מן המלחמה אל הפרטיות, ועל כן היו נשים באות לשדה הקרב כדי לחזק ידי החיילים ולעודד את רוחם, שינצחו ויחזרו לביתם. לא כאלה חלק יעקב; היציאה למלחמה לא הייתה למטרת הנצחון הפרטי, אלא "כי עליך הורגנו כל היום", ועל כן היה כל חייל מוכן למסור נפשו במלחמת ה', ומשום כך כתב גט כריתות לאשתו, כדי לייאש את לבבו מהקשר המשפחתי, ולהעמיד את מלחמת ה' בראש מעייניו.

וכך היה המחנה מסודר: הארון והשכינה באמצע, וכל המחנה סביבו, כמ"ש חז"ל שלעתיד לבוא יעשה הקב"ה מחול לצדיקים בגן-עדן, וכל אחד יראה עליו באצבע. וכך הוא עיגול המחנה, להורות שהשכינה, המשכן והתורה, הם לב האומה, ועל כך מוכנה האומה לצאת למלחמה ולמסור את נפשה. וזהו שאמר דוד "כי עליך הורגנו כל היום".

וכשם שישראל נלחמים על כבוד ה', כך מתייחס הקב"ה לשונאייהם של ישראל, כענין הנוגע לו. "קומה ה' ויפוצו אויבך, וינוסו משנאיך מפניך", "אשיב נקם לצרי ולמשנאי אשלם". "כי לשנאתו של הקב"ה יעשו בנו כל הרעות האלה, והם צרי ומשנאיו, ועליו להנקם מהם" (רמב"ן דברים לב, מ). כי עיקר המלחמה היא נגדו, "עליך ברית יכרותו" (תהלים פג). "למה רגשו גוים ולאומים יהגו ריק, יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד, על ה' ועל משיחו" (שם ב).

יחד עם זה שכל העם צבא, מפריש העם חלק ממנו לעבודה רוחנית, והוא שבט לוי. וכיון ש"הרבה עשו כרשב"י ולא עלתה בידם" (ברכות לה ע"א), ואי אפשר לרוב העם להיות פרושים מלהתעסק בעניני דרך ארץ, על כן רובם משמשים בצבא, ורק מיעוט בעבודה הרוחנית. אך לא דווקא שבט לוי, אלא "כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו לדעה את ה', והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה ה' חלקו ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים, ויזכה לו בעוה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללויים, הרי דוד עליו השלום אומר 'ה' מנת חלקי וכוסי אתה תומיך גורלי'" (רמב"ם סוף הל' שמיטה ויובל).

ויש הזוכים להיות סמוכים על שני השולחנות, וכל עוד לא תמו חרבות מן העולם, אוחזים בסוף יחד עם הספר, וכך עובדים את ה' ואת עמו ישראל.

מלא טוב

לאבי קלמנטינובסקי
לרגל ארוסיו

העלון יוצא לאור ע"י
ישיבת כרם ביבנה
www.KBY.org.il

לתגובות ולהארות:
eshkolot@gmail.com

מערכת אשכולות
איתאל סופר
נריה סינגר

”קדמיתו פומייכו לאודנייכו”

הרב משה סתיו שליט”א

כל תהליך יצירת הברית עם האבות - שהוביל ליצירתו של עם ישראל ולברית של תורה וארץ לנצח ולעולם - נכלל בתמימותו של אברהם, שבטח בה' גם כאשר הבטחה זו לא נראתה הגיונית ומתקבלת, מתוך אמונה בה'. בטחון ואמונה אלו אינם רק מדרגה בשלמות המידות והמעשים של המאמין, אלא הינם תנאי בסיסי בעצם היכולת לקבל תורה ולעמוד בברית ה'. לוט, שהצטרף לאברהם בכל הדרך, תאוותו מנעה ממנו לקבל אמונה זו עד תומה, ועל אף שלמד מדרכו של אברהם להכניס אורחים במסירות נפש, יצא מבריתו של אברהם והורחק לחלוטין משייכות כל שהיא לתורה ולקהל ה'.

רות וערפה, שתיהן היו מוכנות להמשיך את השתייכותן למשפחת נעמי - דבר שדרש מהן תעצומות נפש ונכונות לחסד. אבל באותה פרשת דרכים, כאשר החסד התנגש באופן מוחלט ללא סיכוי לאיזו תקווה לעתיד, ערפה המשיכה את מסורת אביה - חיפשה את התועלת, גם במחיר התרחקות מהעולם המתוקן שמייצגת נעמי - "הנה שבה יבמתך אל עמה ואל אלהיה". לעומתה, רות, שהמשיכה את קו החסד, התנתקה ממבט הכדאיות ועברה למבט האמת, ועל כן ראויה היא להמשיך את דרך האמונה ולהיכלל בתוך האומה שמקבלת תורה מתוך תמימות ואמונה, ומכירה את ה'. "כי אם בזאת יתהלל המתהלל, השכל וידוע אותי, כי אני ה' עושה חסד משפט וצדקה בארץ, כי באלה חפצתי נאם ה'".

דרך אמונה זו, המהווה את הדרך להכרת ה' וקבלת התורה, מופיעה גם כאמצעי להשגת ארץ ישראל והגאולה העתידה. "רבי זירא כי הוה סליק לא", לא אשכח מברא למעבר, נקט במצרא וקעבר. אמר ליה ההוא צדוקי: עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אכתי בפזיזותייכו קיימיתו! אמר ליה: דוכתא דמשה ואהרן לא זכו לה, אנא מי יימר דזכינא לה!" (כתובות קיב ע"א). אותה לשון, אותה הנהגה שראינו במעשה המובא במסכת שבת. כך דרשו על הפסוק "תשורי מראש אמנה" - "אין הגליות עתידות להיגאל אלא בשכר אמנה" (תנחומא בשלח, י).

דרכו של בן-תורה בימינו היא ההסתכלות התכליתית להקדיש עצמו ללימוד תורה, להתחזק ולהאמין בתום ובתמימות, לחזור בכל פעם להקדים נעשה ונשמע.

חכמינו ראו בדברי רות לנעמי חמותה את קבלת הגירות, בפרשם את נסיונות הדחייה של נעמי כלפי ערפה ורות כלותיה, כביטוי ליחס כלפי הבא להתגייר.

אמנם מתוך עיון בפסוקים, בכל הצטרפותה של רות לנעמי ענין הגירות באופן של קבלת מצוות והצטרפות לעם המאמינים אינו בולט כל כך כדבר המרכזי. גם בועז, בצינו את התנהגותה של רות, מדגיש באורך את חסדה הנפלא, אך רצונה להינשא לו במפגש בגורן מתואר ע"י בועז כחסד "עם החיים ועם המתים" (רמז לסוד ועניין הייבום והגאולה), ובדרך אגב מוזכר "אשר באת לחסות תחת כנפיו" כרמז להצטרפות לעם עובדי ה'.

ישנו גם שינוי לשון מהותי בדברי נעמי לכלותיה, בין תחילת דבריה לסופם: נעמי פותחת "שִׁבְנָה אִשָּׁה לְבֵית אֲמָהָ", ובהמשך "יִתֵּן ה' לְכֶם וּמְצָאֵן מְנוּחָה אִשָּׁה בֵּית אִישָׁה" - במילים פשוטות: חזרו הביתה על מנת למצוא שידוך חדש, וכשהן בכל זאת מתעקשות ללכת עמה, היא מראה להם את חוסר התועלת בפעולה זו ("העוד לי בנים במעי" וכו'). אמנם כאשר ערפה חוזרת, משתנה הסגנון: "הֲיֵהָ שָׁבָה יְבָמְתָךְ אֶל עַמּוּהָ וְאֶל אֱלֹהֶיהָ שׁוּבֵי אַחֲרַי יְבָמְתָךְ". יש להבחין בין שתי קומות בדו-שיח זה: הענין המשפחתי האישי, ומה שעומד מאחורי זה.

פרשה זו מחזירה אותנו בדיוק מפליא (אם כי להיפך) לאבי-אביהן של רות וערפה, הלא הוא לוט הפורש מאברהם בשל מריבה על רכוש. בפרישתו, "ויסע לוט מקדם" - "אמר: אי אפשי באברהם ובא-להיו". ושתי פעולות אלה נחתמו לנצח - "לא יבוא עמוני ומואבי בקהל ה'", בהתאם לדרשת חז"ל על הפסוק "לתאוהו יבקש נפרד בכל תושיה יתגלע" - זהו לוט שפרש, וע"י תאוותו גילתה התורה את פרישתו לנצח לדיראון עולם. ההיפך הגמור בא לידי ביטוי בנינתו רות, עליה דרשו חז"ל "מואבי ולא מואבית".

הגמ' במסכת שבת (פח ע"א) מספרת: "ההוא מינא דחזייה לרבא דקא מעיין בשמעתא, ויתבה אצבעתא דידיה תותי כרעא, וקא מייץ בהו, וקא מבען אצבעתיה דמא, אמר ליה: עמא פזיזא דקדמיתו פומייכו לאודנייכו, אכתי בפחזותייכו קיימיתו! ברישא איבעיא לכו למשמע, אי מציתו - קבליתו, ואי לא - לא קבליתו. אמר ליה: אנן דסגינן בשלימותא - כתיב בן תמת ישרים תנחם הנך אינשי דסגן בעלילותא - כתיב בהו וסלף בוגדים יחדם". ופירש רש"י: "דסגינן בשלימותא - התהלכנו עמו בתום לב, כדרך העושים מאהבה, וסמכנו עליו שלא יטעננו בדבר שלא נוכל לעמוד בו".

תורה וקנייניה

הרב שרון יוסט שליט"א

וכך כתב הר"ן (על הרי"ף בסוף פסחים): "ובהגדה גם כן אמרו, בשעה שאמר להם משה 'תעבדון את האלוקים על ההר הזה', אמרו לו ישראל: משה רבינו, אימתי עבודה זו? אמר להם, לסוף חמישים יום, והיו מונים כל אחד ואחד לעצמו".

אומר הרב רבי אליהו לאפיאן זצ"ל, שהשלבים הללו מקבילים לקנייני התורה אשר נצרכו להם על מנת לקבלה. בשבועות הללו הכינו את עצמם, ולולא הכנה זו, לא הייתה התורה שייכת להם באמת. ממילא נקרא חג זה "שבועות", שהרי לא רק נתינה סתמית של ידיעות התורה הייתה כאן, אלא הרבה יותר מזה.

ראינו, אם כן, שמלבד הצורך במ"ח קנייני תורה, חייב האדם לצאת משערי הטומאה בהם הוא נמצא.

על מנת להצליח בזה, עליו להתגבר על השאור שבעיסה, על יצר הרע. וכיצד עושים זאת?

אומרים חז"ל: "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין". אם כן, לימוד התורה מצד אחד קודם להתגברות על היצר, ומצד שני רק אחרי שניטהר האדם, אז מגיע הזמן המתאים לעסק התורה.

אולי אלו הן שתי הדרגות שהוזכרו לעיל.

בשלב הראשון חייב האדם לעסוק בתורה אפילו שלא לשמה, גם אם עדיין לא נחלץ ממעמקי הטומאה. בשלב הבא, לאחר שנתקה ונטהר, מוכן הוא לקנות את התורה בקניין גמור.

יהי רצון שנוכח לכוון באמת בתפילתנו: "השיבנו אבינו לתורתך, וקרבנו מלכנו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלימה לפניך", ושתהא תורתנו חלוטה אצלנו, וחרותה על לוח ליבנו.

אם היו שואלים אותנו, איזה שם יש לתת לחג הנחוג ב'ו' בסיוון, מן הסתם הינו אומרים שכשם שחג הפסח נקרא כך על שם הפסחה שפסח הקב"ה על בתי בני ישראל במצרים, וחג הסוכות קבל את שמו מחמת הסוכות בהן הושיב את אבותינו במדבר, כך גם חג מתן תורה הוא השם המתאים ליום הנ"ל.

מדוע אם כן הוא נקרא חג השבועות?

השם שבועות מזכיר לנו את שבעה השבועות שאנו מונים מפסח עד עצרת, ואולי כאן טמונה התשובה לשאלתנו.

בפרק קניין תורה (הידוע בשם פרק שישי של מסכת אבות), נאמר שהתורה נקנית בארבעים ושמונה דברים (פ"ו מ"ה). מכאן אנו רואים שישנם שני עניינים בתורה: ידעת התורה וקניין התורה.

נתאר לעצמנו את המהנדס שמתכנן ובונה מכונית. מסתבר שהוא מכיר כל פרט וכל פינה ברכב, אפילו יותר מהאדם שקנה אותו. אך מי נקרא הבעלים? דווקא אותו אחד שרכש את המכונית.

חז"ל אומרים במסכת ע"ז (דף יט ע"א) על הפסוק בתחילת תהילים: "אֲשֶׁרִי הָאִישׁ אֲשֶׁר לֹא הֵלֵךְ בְּעֵצַת רְשָׁעִים וּבְדַרְךַּ חָטָאִים לֹא עָמַד וּבְמוֹשֵׁב לִצְיִים לֹא יָשָׁב. כִּי אִם בְּתוֹרַת ה' חָפְצוֹ וּבְתוֹרָתוֹ יִהְיֶה, יוֹמָם וּלְיָלֵה", שבתחילה נקראת על שמו של הקב"ה, ולבסוף נקראת על שמו [של אותו תלמיד שטרח בה - רש"י].

כלומר, יש מצב שבו אדם יודע ידיעות בתורה, אך עדיין לא קנה אותה, וכביכול איננה שלו.

ידועים דברי חז"ל על מ"ט שערי טומאה שהיו עם ישראל נתונים בהם במצרים. לאחר שיצאו משם והחלו מתקדמים לקראת מתן תורה, באותם מ"ט ימים, הלכו והתעלו יום אחר יום משער לשער, בשאיפתם לצאת מטומאה לקדושה.

"אשר באת לחסות תחת כנפיו"

הרב אורי בצלאל פישר שליט"א

נלענ"ד, שאפשר לתת שני ביאורים:

א. נכרי שמתגייר צריך הגנה, שהרי הוא עוזב את ביתו ומשפחתו ומצטרף לעם ישראל. אין לו מי שיגן עליו וישמור עליו, הוא נכנס למקום זר. יתר על כן, פעמים רבות הגיור היה כרוך בסכנת נפשות. האומה השולטת הייתה יכולה להוציא להורג את הנכרי שהתגייר, כפי שידוע מן הסיפור על ר' אברהם גר הצדק מווילנא. לכן, הקב"ה מבטיח לגר שהוא יהיה תחת כנפיו. כלומר, הקב"ה יהיה השומר שלו. אם נתבונן בפסוקים שמוזכרים בהם כנפי הקב"ה, נראה שכנפי השכינה מבטאים יסוד של הגנה ושמירה של הקב"ה. כתוב בתהילים (לו, ח): "מה יקר חסדך א-להים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון". וכן (נו, ב): "חנני א-להים חנני כי בכ חסיה נפשי ובצל-כנפיך אחסה עד יעבר הוות". ועוד שם (סא, ה): "אגורה באהלך עולמים אחסה בסתר כנפיך

בועז אומר לרות: "ישלם ה' פעלך ותהי משכרתך שְׁלָמָה מֵעַם ה' א-להי ישראל אשר באת לחסות תחת כנפיו" (רות ב, יב). במספר מקומות חז"ל משתמשים בביטוי שהגר בא לחסות תחת כנפי השכינה¹. כפי שנאמר במדרש שיר השירים רבה (א, י):

ר' יוסי בן חלפתא אומר 'לאהבה' - לאהיבן, לאהבן ולקרבן ולגיירן ולהכניסן תחת כנפי השכינה.

נראה, שהמקור לביטוי "תחת כנפי השכינה" נמצא בדברי בועז לרות. יש לברר מה הכוונה שהגר בא לחסות תחת כנפי השכינה?

¹ עיין מסכת שבת לא, ע"א; מסכת יבמות מו, ע"ב; שם מח, ע"ב; מסכת סנהדרין צו, ע"ב; תוספתא מסכת הוריות ב, ז; אבות דר' נתן יב, ח; בראשית רבה לט, טז; שם פד, ד; ויקרא רבה ב, ט. ועוד הרבה מקומות.

סלה". ועוד (צא, ד): "באברתו יסך לך ותחת כנפיו תחסה צנה וסחרה אמתו". כן אנו אומרים בברכת השכיבנו: "ובצל כנפיך תסתירנו", וגם בתחנון אומרים: "ובצל כנפיך נחסה ונתלונן".

ב. נכרי שמתגייר מצטרף בכך לכריתת ברית של בני ישראל עם הקב"ה ולכן הוא צריך לכרות ברית עם הקב"ה. לשם כך הוא צריך להיכנס לתוך קודש הקודשים, שם שורה השכינה. הוא נכנס לקודש הקודשים לארון הברית ונמצא תחת "כנפי הכרובים", זאת הכוונה שנכנס תחת כנפי השכינה. כשם שבני ישראל עמדו לפני הקב"ה במעמד הר סיני, כך על הגר לעמוד לפני הקב"ה. ידועים דברי הרמב"ן שקודש הקודשים הוא תחליף למעמד הר סיני. אלא, בוודאי

אי אפשר שכל גר יכנס לקודש הקודשים, שלא ראוי לעשות כן. לכן, הגר בא לבית הדין שהוא שליח הקב"ה וכפי שידוע שבבית דין עומד הקב"ה. כפי שכתוב בתהילים (פב, א): "א-להים נצב בעדת א-ל²". ביאה לבית דין נחשבת ככניסה "תחת כנפי השכינה", כניסה תחת כנפי הכרובים.

² עיין עוד בספר "גינת אגוז", סוף סימן לה. שם ביאר הרב צבי שכתר שליט"א שביית הדין מייצג את הקב"ה. לכן לדעתו, צריך הסכמת בית הדין לגיור, אי אפשר להתגייר על כרחו של בית דין; הארכתו בדיון הנייל, בספר "גר המתגייר", כרך א, מאמר "קונטרס קבלת מצוות בגיור" – בחלק א' של המאמר, הובא בהלכות יורה דעה.

"ובמקום השלישי: חודש סיון!"

ינון אברמשובילי (ד')

מתן תורה היה בחודש השלישי, חודש סיון. וחייבים לומר שיש קשר בין התורה לבין המושג 'שלישי', שהרי כל דבר בעולם הוא בהשגחה פרטית, ובמיוחד כך הוא בעניינים של תורה ומצוות. ומלבד זאת הגמרא בפירוש מקשרת בין הדברים (שבת פח ע"א): "אוריין תליתאי, לעם תליתאי, בירחא תליתאי".

אדמו"ר הזקן מסביר בתניא, כי יתרונה של התורה על גבי המצוות הוא בכך שע"י התורה, האדם נעשה 'מרכבה' לאלוקות (מושג המבטא ביטול רצוני מוחלט, ממש כשם שלמרכבה אין רצון עצמי והיא בטלה לרוכב), אך עדיין היא מציאות לעצמה, לעומת זאת ע"י התורה, האדם מתאחד עם הקב"ה.

ולכאורה לא מובן, הרי אם תפקידה של התורה הוא לגלות את "ה' אחד", עניין האחדות עם הבורא, מה שייך לכאורה החודש ה'שלישי'?

וביאור הדברים הוא בעומק המושג "אחדות".

נכון, אמנם, שהמטרה היא ההתאחדות עם הבורא, אך ה'אחדות' הזו עומדת למבחן רק בשעה שלאדם יש ידיעה על קיום מציאות נוספת. אם האדם לא יודע על מצב אחד מלבד האחדות - אין זו אחדות שלימה, שהרי מי יודע מה היה קורה לו אם היה יודע על מציאות נוספת? האם גם אז היה נשאר מאוחד להקב"ה?

וכלפי מה הדברים אמורים?

ידוע המשל לגבי ירידת הנשמה למטה: כאשר רוצה המלך להעמיד את נאמנותו של בנו אליו במבחן, מוציאים אותו מהארמון ומגלים אותו הרחק אל בין האנשים השפלים. רק כאשר גם שם הוא מתנהג כיאה לבן מלך - מתברר שאכן הוא קשור באמת לאביו, המלך.

וכך הם הדברים גם בנידון דידן. כאשר האדם בא במגע עם 'שניות' ונתקל במציאות מנוגדת - ועדיין אין הדבר מפריע לאחדות שלו עם הקב"ה - רק אז מתברר שהוא באמת מאוחד איתו.

אך עדיין ישנם שתי אופנים של 'אחדות שלמה' שכזו: א. 'ביטול' המציאות המנוגדת, ואי התחשבות מוחלטת בה. ב. הפיכת המציאות המנוגדת עצמה - לכלי לאחדות.

מובן שההתאחדות מהסוג השני היא עמוקה הרבה יותר, שכן אי התחשבות במציאות המנוגדת - משאירה עדיין את המציאות

ינון אל מורפ

רעיונות מתורת חב"ד

המנוגדת במקומה, אמנם זה מראה על אחדות אמתית כנ"ל, אך ודאי שאין היא מוסיפה על האחדות עם הקב"ה. לעומת זאת, נטילת המציאות המנוגדת עצמה, והפיכתה לכלי לאחדות - יוצרת ומוסיפה באחדות!

נמצא שישנם שלושה רבדים שונים ב'אחדות', ושלושתם מתבטאים במהותם של שלושת החודשים ניסן, אייר וסיון:

ניסן הוא החודש הראשון, בו הייתה יציאת מצרים, "נגלה אליהם מלך מלכי המלכים" - התגלות עליונה בלי קשר למציאות הנגדית, ובאופן של "כי ברח העם" - בריחה מן המציאות והתדבקות מוחלטת בבורא.

אייר הוא החודש השני. במשך כל ימי החודש מתקיימת ספירת העומר, שתוכנה הפנימי הוא 'בירור המידות' של הנפש הבהמית - התעסקות עם המציאות הנוספת, אך עדיין כמציאות נפרדת וכלי הפיכתה לאלוקות.

סיון, חודש מתן תורה, הוא החודש השלישי. כל עניינו הוא מיזוג המעלה והמטה למציאות חדשה, שלישית, נעלית משני האחדויות הקודמות - התאחדות אמתית ומוחלטת של המציאות הקיימת והפיכתה לכלי לאלוקות!

ומשום כך ניתנה התורה בחודש השלישי, משום שיעקר מהותה של התורה היא התאחדות עם הקב"ה. כשאדם מקיים מצווה מסוימת הרי שהוא, אמנם, 'מסלק' את מציאותו לשם המצווה, אך הוא אינו מתאחד איתה. ואילו על ידי התורה, מתאחד שכל האדם עם חכמתו ורצונו של הקב"ה.

ההתאחדות שעל ידי התורה היא עניין של 'שלישי', מיזוג שכל האדם עם חכמתו של הקב"ה, כביכול, למציאות שלישית - "כולא חד".

ולכן "משה קיבל תורה מסיני", מצוות ניתנו גם לפני כן, אך תורה, עניין האחדות, ניתנה בסיני בלבד.

וכדי להמחיש את הנקודה, שמעתי פעם מחסיד אחד: "הרי הלומד גמרא, לומד חכמתו ורצונו של הקב"ה, וכאשר יש מחלוקת תנאים או אמוראים, כל אחד אומר איך הוא הרצון העליון".

המשיך וסיפר אותו חסיד: "הכרתי פעם יהודי אחד, שהיה לומד גמרא ומפרש לעצמו: בית הלל אומרים, שכך רוצה הקב"ה, ובית שמאי אומרים, שכך רוצה הקב"ה..."